

Z A P I S N I K
sa 10. sjednice SAVJETA ZA SOCIJALNU SKRB
održane 13. ožujka 2020. godine

Sjednicu je u 13,00 sati otvorio predsjednik Savjeta Nikica Sečen.

Sjednici su nazočni članovi Savjeta: Vinko Štimac, Maja Pudić, Marija Maras, Karlo Balenović, prof. dr. sc. Velinka Grozdanić, Jadranka Tomašić, dr. sc. Mila Popić, Daniel Antunović, Danijela Mihaljević i Luka Zaharija.

Za sjednicu je jednoglasno usvojen sljedeći

D N E V N I R E D

1. Usvajanje zapisnika sa 9. sjednice Savjeta, održane 6. 12. 2019. godine
2. Utvrđivanje Izvješća o radu Savjeta za socijalnu skrb PGŽ u 2019. godini
3. Razmatranje Nacrta pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga – primjedbe i prijedlozi
4. Razno

Ad) Točka 1.

Članovima Savjeta dostavljen je na uvid zapisnik sa 9. sjednice Savjeta, održane 6. 12. 2019. godine. Članovi nisu imali primjedbi na zapisnik, pa je Savjet jednoglasno donio sljedeći

Z a k l j u č a k

Usvaja se zapisnik sa 9. sjednice Savjeta, održane 6. 12. 2019. godine.

Ad) Točka 2.

Pod ovom točkom kratko uvodno izlaganje dao je Vinko Štimac, podsjećajući da je obveza Savjeta jednom godišnje podnijeti izvješće o radu Savjeta Županijskoj skupštini. Članovi Savjeta izvršili su uvid u izrađeni nacrt izvješća o radu Savjeta u 2019. godini, u kojoj je Savjet imao dvije sjednice. Članovi Savjeta suglasni sa predloženim sadržajem izvješća, pa je Savjet jednoglasno donio sljedeći

Z a k l j u č a k

1. Utvrđuje se Izvješće o radu Savjeta za socijalnu skrb Primorsko-goranske županije u 2019. godini i prosljeđuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje (Izvješće o radu sastavni je dio ovoga Zaključka).
2. Za izvijestitelja na sjednici Županijske skupštine u ime Savjeta imenuje se Nikica Sečen, predsjednik Savjeta.

Ad) Točka 3.

Pod ovom točkom kratko uvodno izlaganje dali su Nikica Sečen i Vinko Štimac, podsjećajući da je jedna od uloga Savjeta predlaganje mjera za usklađivanje i razvoj materijalnih i kadrovskih resursa u djelatnosti socijalne skrbi. Obzirom da je Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u proceduru javnog savjetovanja uputilo Nacrt pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga, tj. akt koji se tiče svih pružatelja socijalnih usluga na području Županije, to je potrebno i logično da Savjet izrazi svoj stav o istom nacrtu akta te da artikulira svoje primjedbe /prijedloge na isti. Obzirom da se ovaj nacrt akta u najvećoj mjeri odnosi na

problematiku skrbi o starijim osobama, to Savjet utvrđuje sljedeće primjedbe na predloženi akt:

1. Člankom 1. Nacrta pravilnika predlaže se u članku 6. u novom stavku 2. Pravilnika uvesti odredba o posjedovanju odgovarajućeg dokumenta za valjanu uporabu građevine s čime je Savjet suglasan, ali isto nije nomotehnički kvalitetno riješeno tj. nerazumljivo je i ostavlja brojne špekulacije o kojim bi se dokumentima imalo konkretno raditi. Savjet stoga predlaže da taj stavak 2. glasi: *„Zgrada iz stavka 1. ovoga članka mora imati uporabnu dozvolu ili ispravu koja sukladno propisima o gradnji zamjenjuje uporabnu dozvolu.“* Na ovaj način jasnije je određeno o kojim se ispravama ima raditi (npr. rješenje o izvedenom stanju sukladno Zakonu o gradnji zamjenjuje uporabnu dozvolu pa je i ono obuhvaćeno ovakvim nomotehničkim rješenjem).
2. Člankom 4. Nacrta pravilnika predlaže se u članku 19. u novom stavku 5. Pravilnika uvesti odredba o posjedovanju odgovarajućeg dokumenta za valjanu uporabu građevine obiteljskog doma s čime je Savjet suglasan, ali se ne slaže s nomotehničkim rješenjem te odredbe iz istog razloga kao i pod točkom 1. Dodatno, predloženim rješenjem nije se „pokrilo“ objekte namijenjene organiziranom stanovanju, što je očita omaška predlagača. Savjet predlaže da taj novi stavak 5. glasi: *„Obiteljska kuća u kojoj se pružaju usluge smještaja u obiteljskom domu, odnosno zgrada u kojoj se pružaju usluge organiziranog stanovanja mora imati uporabnu dozvolu ili ispravu koja sukladno propisima o gradnji zamjenjuje uporabnu dozvolu.“*
3. Člankom 5. Nacrta pravilnika predlaže se u potpunosti izmijeniti članak 37. Pravilnika koji uređuje uvjete za ustrojavanje ustrojstvenih jedinica kod pružatelja socijalnih usluga. Savjet u potpunosti odbacuje ovaj prijedlog izmjene te predlaže u cijelosti brisati članak 37. jer mu niti nije mjesto u ovom Pravilniku. Pravilnikom se trebaju utvrditi minimalni uvjeti prostora, opreme i kadrova kod pružatelja usluge a ne uvjeti organizacije rada. Predlagač nema nikakav legitimitet određivati pružateljima socijalnih usluga kojima nije osnivač na koji način će regulirati svoje unutarnje ustrojstvo i organizaciju rada. Uostalom, postojanje ili nepostojanje ustrojstvenih jedinica i njihov broj ni na koji način nije povezano sa postizanjem željene kvalitete i standarda u pružanju socijalnih usluga, što mora biti isključiva intencija Pravilnika.
4. Člankom 13. Nacrta pravilnika predlaže se u članku 175. u novom stavku 4. uvesti obvezu pružanja fizikalne terapije korisnicima u obiteljskom domu s čime je Savjet načelno suglasan, ali isto nije nomotehnički kvalitetno riješeno tj. nerazumljivo je i ostavlja brojne špekulacije o tome kada pružatelj usluge mora, a kada ne mora imati angažiranog fizioterapeuta. Predlaže se da se ne uvodi novi stavak 4. već da se u sadašnjem stavku 3. iza riječi „fizioterapeut“ dodaju riječi *„ili fizioterapeut u obiteljskom domu“*. Time bi se (posve opravdano, jer je isto rješenje i kod stručnog suradnika terapeuta i kod socijalnog radnika u obiteljskom domu) pružatelja usluga obvezalo da angažira vlastitog fizioterapeuta, a ne da izbjegava pružanje ove usluge pravdajući se nesuradnjom zdravstvenih ustanova, što će većina, po dosadašnjem iskustvu, u praksi obilato koristiti.
5. Člankom 15. Nacrta pravilnika predlaže se u članku 194. u novom stavku 3. regulirati uvjete stručne spreme za radno mjesto „stručni suradnik terapeut u obiteljskom domu“. To je logično, međutim predložena je niža razina stručne spreme nego kod istog radnog mjesta kod drugih pružatelja usluga starijim osobama (prema predlagaču dovoljna bi bila i srednja škola???) što Savjet smatra nedopustivim. Radi se naime o istom radnom mjestu (opis poslova je identičan!) a pružaju se usluge istoj kategoriji korisnika! Nužno je dakle propisati i iste uvjete spreme, pa Savjet predlaže da se ne uvodi novi stavak 3. već da se u sadašnjem stavku 2. iza riječi „stručni suradnik terapeut“ dodaju riječi *„ili stručni suradnik terapeut u obiteljskom domu“* čime bi se isto pitanje adekvatno riješilo. Također u podstavku 5. istog članka predlaže se

da se iza riječi „fizioterapeut“ dodaju riječi „ili fizioterapeut u obiteljskom domu“, sukladno našem prijedlogu pod točkom 4..

Nadalje, Savjet za socijalnu skrb Primorsko-goranske županije predlaže uvođenje dodatnih izmjena i dopuna u postojeći tekst Pravilnika jer smatra da predlagač nije ni u približno dovoljnoj mjeri uveo nove institute koji bi mogli jamčiti kvalitetnije pružanje socijalnih usluga, posebno to vrijedi za obiteljske domove. U našoj praksi pokazuju se najveći problemi u radu upravo kod takvih pružatelja usluga, a dobrim dijelom je za to stanje odgovorna loša zakonska regulativa (obiteljski dom može voditi praktički svatko tko nije osuđivan, bez posebnih znanja i vještina) i nedorečenost tj. „blagost“ postojećeg Pravilnika, što pojedinci obilato koriste prilikom postupka ishođenja licencije. Sve to, uz slab i nedjelotvoran inspekcijski nadzor (nije nam poznato da li je i kada izrečena kakva novčana kazna prijestupnicima?) dovodi do situacije da se u poslovne pothvate u vezi obiteljskih domova upuštaju i osobe koje nemaju nikakvu predodžbu o zahtjevnosti skrbi o trećim osobama ili pak svode čitavu priču na голу zaradu, pritom ne vodeći računa, namjerno ili iz neznanja, o primjernoj skrbi za korisnike. Čitavom problemu ovoga sustava nije pogodovala niti činjenica da nadležnom ministarstvo, unatoč najavama, nije do danas utvrdilo mjerila za formiranje cijena za pružanje socijalnih usluga pa je na taj način ostavilo i privatne pružatelje usluga da svoje prihode ostvaruju isključivo na tržištu, uz vrlo slabu kontrolu tijela javne vlasti. Dakle, Savjet je generalnog stava da institut obiteljskih domova nije u sustavu socijalne skrbi RH reguliran na primjeren način, odnosno da bi se trebale poduzeti i odgovarajuće zakonske izmjene da bi isti mogao djelovati na zadovoljavajući način, posebno u stručnom pogledu. Da da li će to predlagač učiniti ostaje neizvjesno. Stoga Savjet predlaže, da se barem kao druga varijanta, u pristupu ovoj problematici u nacrt akta dodatno uvedu sljedeće izmjene i dopune postojećeg Pravilnika:

1. Postojećim Pravilnikom nigdje nije jasno navedeno koje isprave povjerenstvo za ispitivanje minimalnih uvjeta može/treba zatražiti od pružatelja prilikom utvrđivanja minimalnih uvjeta, što dovodi do različitog postupanja u praksi i pravne nesigurnosti. Da bi se to izbjeglo, predlaže se u članku 7. Pravilnika dodati novi stavak 2. koji glasi: *„Činjenica udovoljavanja minimalnim zahtjevima iz stavka 1. ovoga članka dokazuje se sljedećim ispravama koje sukladno posebnim propisima izdaju ovlašteni izdavaatelji takvih isprava:*
 - *uvjerenje o ispravnosti električnih instalacija, panik rasvjete i sustava za daljinski isklop električne energije,*
 - *uvjerenje o ispravnosti gromobranske instalacije (udar munje),*
 - *uvjerenje o ispravnosti rasvjete,*
 - *uvjerenje o ispravnosti mikroklima (buka, vlažnost),*
 - *uvjerenje o ispravnosti odsisne ventilacije kuhinje, ako pružatelj usluge ima kuhinju,*
 - *uvjerenje o ispravnosti kotlovnice i dimovodne instalacije,*
 - *uvjerenje o ispravnosti hidrantske instalacije,*
 - *uvjerenje o ispravnosti dizala, ako pružatelj usluge ima ugrađeno dizalo.“.*
2. Nigdje u Pravilniku nije određena zabrana obavljanja neke druge djelatnosti u objektu u kojem se pružaju socijalne usluge, pa je tako izdavatelju licencije spriječeno ili znatno otežano odbijanje zahtjeva za licenciju u slučajevima kada se u istom objektu namjeravaju pružati socijalne usluge a istovremeno obavljati i neka druga djelatnost, čak i u slučajevima kada takva djelatnost ni po čemu nije srodna pružanju socijalnih usluga (npr. u suterenu objekta vulkanizerska radnja, a na I. katu obiteljski dom i sl.). Savjet smatra da takvoj situaciji ne treba biti mjesta u praksi pa se predlaže u članku 6. dodati novi stavak 2. koji glasi: *„U zgradi u kojoj se pružaju socijalne usluge ne može se obavljati druga gospodarska djelatnost, osim djelatnosti koja je primarno usmjerena na korisnike socijalnih usluga u toj zgradi“.*
Iz istog se razloga predlaže učiniti intervenciju u članku 16. Pravilnika uvođenjem novoga stavka 4. koji glasi:

„U zgradi u kojoj se pružaju usluge smještaja u obiteljskom domu ili usluge organiziranog stanovanja ne može se obavljati druga gospodarska djelatnost, osim djelatnosti koja je primarno usmjerena na korisnike socijalnih usluga u toj zgradi“.

3. Ni postojećim, a niti predloženim rješenjem izmjene Pravilnika nije reguliran način dokazivanja činjenice da obitelj koja pruža usluge obiteljskog doma uopće ima odgovarajući stambeni prostor za život u tom objektu, pa je povjerenstvu ostavljena nezahvalna uloga da, praktički diskrecijskom ocjenom, utvrđuje da li je predloženi stambeni prostor uopće podoban za život obitelji ili služi samo u svrhu formalnog zadovoljenja uvjeta za dobivanje licencijske, a obitelj će živjeti negdje drugdje. Stoga Savjet predlaže da se Pravilnikom utvrdi minimalni sadržaj i pozicija stambenog prostora u kojem živi obitelj u članku 16. Pravilnika stavak 1. izmjeni na način da glasi:

„Usluge smještaja u obiteljskom domu pružaju se u obiteljskoj kući u kojoj u zasebnom stanu žive predstavnik obiteljskog doma i članovi njegove obitelji. Zasebnim stanom smatra se stambena jedinica koja ima najmanje kuhinju, dnevni boravak, kupaoonicu sa tušem/kadom i wc-om i po jednu spavaću sobu na svaka dva člana obitelji, a koja je posebnim ulazom odvojena od prostora u kojem se pružaju usluge korisnicima“.

4. U našoj praksi izdavanja licencijske za rad obiteljskih domova uočen je pretežiti broj slučajeva (najmanje 80%) u kojima niti predstavnik obiteljskog doma niti član njegove obitelji nije vlasnik/suvlasnik kuće u kojoj namjerava pružati socijalnu uslugu smještaja. U najvećem broju slučajeva radi se o najmu kuće, na način da se objekt prvenstveno promatra kao mjesto za smještaj korisnika (najvećeg mogućeg broja), a najmanje kao mjesto u kojem će obitelj živjeti. Formalno, članovi obitelji prijavljuju prebivalište na novoj adresi (jer im je za to dovoljan samo ugovor o najmu) ali taj objekt većina njih ne doživljava svojim domom. Osim toga, u praksi se dogodilo već nekoliko slučajeva premještanja djelatnosti sa jedne adrese na drugu (opet putem novoga najma), što dovodi do nepotrebnih stresnih situacija kako za korisnike smještaja tako i za njihove obitelji. Druga nepovoljna okolnost najma jest ta da pružatelj usluge ne doživljava iznajmljenu nekretninu kao svoju, te ju minimalno ili nikako održava, opet na štetu krajnjih korisnika smještaja. Također, kroz institut najma se doista svatko, bez ikakvog znanja i prethodnog promišljanja, može upustiti u poslovni pothvat, jer mu je osnovno sredstvo za rad zgrada u najmu koja nije njegova i u svakom je trenutku može napustiti. Savjet smatra da bi se ukidanjem odredbi o mogućnosti najma zgrade u velikoj mjeri odvratio od ideje rada obiteljskog doma upravo osobe koje istu djelatnost vide kao priliku za dobru zaradu, a nemaju osnovna znanja za njeno vođenje. Stoga se predlaže da se u članku 19. stavak 4. izmijeni na način da glasi:

„Obiteljska kuća u kojoj se pružaju usluge smještaja u obiteljskom domu mora biti u vlasništvu predstavnika obiteljskog doma ili člana njegove obitelji.“

Ukoliko predlagač ne želi prihvatiti ovaj prijedlog (mada ne vidimo za to niti jedan opravdani razlog), moguća je i drukčija rješidba ovoga uvjeta, a koja bi uvelike promijenila postupanje potencijalnih pružatelja usluga smještaja u obiteljskom domu:

„Obiteljska kuća u kojoj se pružaju usluge smještaja u obiteljskom domu mora biti u vlasništvu predstavnika obiteljskog doma ili člana njegove obitelji.“

Iznimno od stavka 4. ovoga članka, usluge smještaja u obiteljskom domu mogu se pružati i u obiteljskoj kući u najmu predstavnika obiteljskog doma ili člana njegove obitelji, uz uvjet da je ugovor o najmu sklopljen na vrijeme od najmanje 10 godina, a predstavnik obiteljskog doma i članovi njegove obitelji u kući žive najmanje 3 godine prije početka pružanja usluge.“

Slijedom navedenog, članovi Savjeta jednoglasno donose sljedeći

Z a k l j u č a k

1. Utvrđene primjedbe Savjeta za socijalnu skrb na Nacrt pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga dostavit će

se službenici za informiranje Primorsko-goranske županije, radi objave istih na web portalu E-savjetovanje.

2. Savjet za socijalnu skrb će svoje primjedbe na Nacrt pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga dostaviti i neposredno Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Ad) Točka 4.

Pod ovom točkom članovi Savjeta izmijenili su informacije o primjeni epidemioloških mjera za sprječavanje širenja korona virusa, s posebnim naglaskom na domove za starije osobe, te su utvrdili da je trenutno stanje po tom pitanju zadovoljavajuće.

Sjednica je zaključena u 14,15 sati.